
BOOK
JACKET
COLLECTIONS

New Hobby of The Weird

ความเป็นมา

"อ่านจากปก" ถือเป็นอีกหนึ่ง idea ที่ผมอุทิศคิดมันออกมา หลังจากที่ได้อ่านสารพัดวิธีการของ Dr. Edward de Bono ว่าด้วยเรื่องของ Randomed Words ที่แนะนำ ให้เราสะสม "บัตรคำ" ต่าง ๆ เก็บไว้ในขวดโหล ยามใดที่คิดอะไรไม่ออก ก็ให้ล้วงมือไปหยิบบัตรคำเหล่านั้นขึ้นมาซักคำหนึ่ง แล้วให้คิดหาทางแก้ปัญหาที่ติดขัดอยู่จากคำที่สุ่มหยิบขึ้นมา นั่น ... เป็น idea ที่น่าสนใจในความพิลึกของมันพอสมควร :)

จะว่าไปแล้วมันก็ไม่ใช่ว่าจะเหลวไหลไปซะทีเดียวครับ มีหลาย ๆ กรณีที่เราคิดอะไรไม่ออกจริง ๆ ก็เพราะเราไปติดยึดอยู่กับมุมมองอะไรบางอย่างเพียงมุมมองเดียว และพยายามที่จะแก้ปัญหาจากมุมมองนั้นอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหากมันไม่ใช่ทางออกมันก็จะไม่ใช่ทางออกอยู่วันยังค่ำแหละครับ หรือถึงมันจะฝ่าออกไปได้มันก็อาจจะทุลักทุเลพอสมควร อยากให้ลองนึกภาพกันแบบนี้ครับ ถ้าเราจะพยายามเดินขึ้นบันไดเลื่อนที่มันเลื่อนลง ย่อมทุลักทุเลกว่าการที่เรายอมเดินถอยออกมา แล้วตั้งหลักดูให้ดีอีกครั้งว่าเราควรจะไปขึ้นทางไหนดี หรือว่าจะลุยฝ่าไป จริง ๆ ... เรื่องของ Randomed Words ก็คือเครื่องมือหนึ่งสำหรับการจุดความคิดของเราให้พ้น ออกมาจากมุมมองเดิมที่ติดตันไปหมดทุกทางแล้วนั่นเอง ซึ่งผมถือว่าเป็น idea พิลึก ๆ ที่น่าสนใจในแนวความคิดของเขา

อย่างไรก็ตาม หากจะให้หาบัตรคำสวย ๆ หรืออุตสาหกรรมผลิตบัตรคำดี ๆ ขึ้นมา ผมเองก็ไม่ค่อยอยากจะทำเสียเวลากับเรื่องอย่างนี้ทั้งที่รู้ว่ามันพอจะเป็นประโยชน์ ผมจึงปรับเปลี่ยนขั้นตอนเล็กน้อยตรงที่การสร้างบัตรคำ ให้กลายเป็น "งานอดิเรก" แนวใหม่ในยุคสมัยของสังคมแห่ง การเรียนรู้ นั่นก็คือ "การสะสมปกหนังสือ" แนวหนังสือแทน "บัตรคำ" ที่ Dr. Edward de Bono เขาแนะนำเอาไว้

Mr. Z.

ความเป็นไป

ผมถือเอาเรื่อง “การสะสมปกหนังสือ” เป็นงานอดิเรกส่วนตัวด้วยเหตุผลบางประการ ส่วนหนึ่งของเหตุผลก็มาจากเรื่องราวของ Dr. Edward de Bono ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในส่วนของ*ความเป็นมา* อีกส่วนหนึ่งของความสนใจส่วนตัวก็คือ ปกหนังสือทุกชิ้นเป็นงานออกแบบที่จัดเป็นประเภท *Typography* ได้ที่ระดับหนึ่งเสมอ และในโลกของการออกแบบปกหนังสือ เราจะสามารถเห็นเทคนิควิธีการวาง *lay-out* ของรูปภาพและข้อความที่น่าสนใจไม่น้อยเลยทีเดียว โดยเฉพาะหนังสือที่พิมพ์ในซีกโลกของประเทศสหรัฐอเมริกา

นอกจากนั้นแล้ว “ชื่อหนังสือ” ถือเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่งเลยทีเดียว ความน่าสนใจของหนังสือแต่ละเล่ม ถือว่ามีส่วนที่ขึ้นตรงกับการตั้งชื่อให้กับมันค่อนข้างมาก แม้กระทั่งในระยะหลังๆ นี้ “ชื่อหนังสือ” หลายๆ เล่ม ได้กลายเป็น *Brand Name* ของผู้เขียนหนังสือเล่มนั้นๆ ไปเลยก็มี อย่างเช่น *Lateral Thinking* และ *Six Thinking Hats* ของ Dr. Edward de Bono, หรืออย่าง *Balance Scorecard* ของ Robert S. Kaplan กับ David Norton, ย้อนยุคไปหน่อยก็จะมีชื่อหนังสืออย่าง *Re-Engineering* ของ James Champy กับ Michael Hammer, ในกลุ่มของประเภท *self-help* ก็จะมี *7 Habits of Highly Effective People* ของ Stephen R. Covey, และอีกสารพัดถ้าจะให้ค่อยออกมาจริงๆ ซึ่งผมเชื่อเสมอว่าความสำเร็จของหนังสือหลายเล่มเหล่านี้ รวมทั้งอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิดของผู้อ่านทั่วโลกนั้น ส่วนหนึ่งมาจาก “ชื่อ” ที่ตั้งขึ้นมาของแต่ละเรื่องด้วยเป็นสำคัญ ... ด้วยเหตุนี้เอง การตั้งชื่อหนังสือก็จะกลายเป็นอีก “สนามแข่งขัน” หนึ่งของวงการนำหมึกไปด้วย และหลายๆ คนจะพยายามค้นสมองคิดชื่อหนังสือที่ดีที่สุดขึ้นมา โดยหวังว่ามันจะ “ดัง” ระเบิดเถิดเทิงและทำยอดขายได้เป็นล้านเล่มเหมือนกับเล่มอื่นๆ ที่ผ่านมา ... เพียงแต่บางเล่มมันดีแต่ชื่อโดยที่ใส่ในห่วยแตกนั้นก็ช่วยไม่ได้เหมือนกัน

ผมไม่อยากคิดว่าตัวเองจะหา *Random Words* ได้ดีไปกว่าคำที่เขานำมาผูกเป็นชื่อหนังสือแต่ละเล่มอยู่แล้ว เพราะกลุ่มคำเหล่านั้นได้ผ่านกระบวนการกลั่นกรองบางอย่างมาอย่างเข้มข้นจริงๆ ก่อนที่จะถูกนำมาร้อยเรียงด้วยเทคนิควิธีการออกแบบ *Typography* ระดับมืออาชีพ ซึ่งจะทำให้*การสะสมปกหนังสือ*ของผม กลายเป็นการสะสมงานศิลปะพร้อมๆ กับการชิมชั้กระบวนการทัศน์แปลกๆ ที่เป็นกระแสหลักๆ ของแนวความคิดทางด้านการบริหารธุรกิจยุคใหม่ไปพร้อมๆ กับการสร้างบัตรคำ *Random Words* ตามสไตล์ของ Dr. Edward de Bono อีกตลบทหนึ่ง ... อย่างนี้แล้วก็น่าจะเรียกว่าได้ “สามเต็ง” จากงานอดิเรกเดียว ซึ่งน่าจะพอกล่อมแก่ลัมไปได้เหมือนกัน ☺

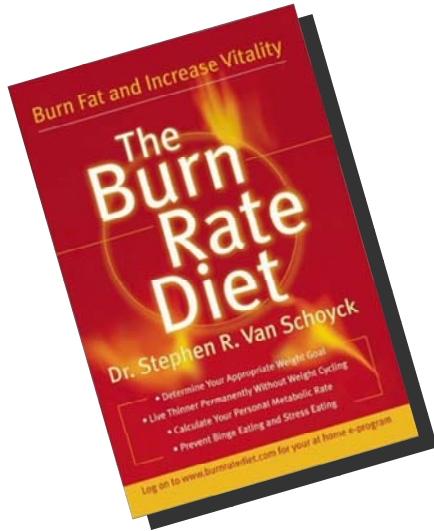
ยังมีเหตุผลอื่นอีกเหมือนกันสำหรับงานอดิเรกใหม่นี้ *การสะสมปกหนังสือ*ไม่จำเป็นต้องซื้อหาหรือลงทุนตัดปกหนังสือจริงๆ ด้วยซ้ำไป เพราะในยุคที่ *Internet* กลายเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคไปแล้วนั้น รูปภาพของปกหนังสือที่โฆษณากันอย่างกลาดเกลื่อนให้เราเลือกสะสมมีมากมายเกินกว่าจะเก็บได้ไหวอยู่แล้ว ถ้าจะมองหากันจริงๆ ผมเองก็เชื่อว่ามันไม่ได้หายากไปกว่า “รูปโป๊” ซักเท่าไรเลย อาจจะดูไม่เร้า

ใจเท่ากับประเภทปลุกอารมณ์ดีของสัตว์ประเภท “ผู้” แต่ก็เชื่อว่ามันพอจะเจริญตา
เจริญใจแก่การเปิดดูได้อยู่บ้างล่ะครับ ... อะแฮ่ม !!

มาถึงวันนี้ อัตราการขยายตัวของตู้หนังสือประจำบ้านมันเติบโตเร็วกว่าอัตราการ
บริโภคทางสายตาและระบบประสาทไปมากแล้ว ผมจึงเลือกที่จะอ่านหนังสือบางเล่ม
แค่ปก หรือจะให้ละเอียดหน่อยก็อ่านคำนำซักเล็กน้อยเท่านั้น ถ้ามันมีรายละเอียดที่
น่าสนใจให้เจาะลึก ผมถึงจะเริ่มลงรายละเอียดเป็นหน้าๆ ไป ซึ่งก็เรียงไปตามลำดับ
ครับ โดยเจาะลงไปเบาๆ แค่สารบัญเพื่อดูหัวเรื่องก่อน แต่หากเล่มไหนที่มัน
สามารถบอกเล่าแนวความคิดกับเรื่องราวของทั้งเล่มได้จากปกแล้วล่ะก็ ... ว่ากันว่า
*อ่านจากปก*อย่างเดียวก็พอแล้ว ... มั้ง ?! รีเปล่า ?!

Mr. Z., 13.10.2003

อิสระแห่งจินตนาการ

“อ่านแต่ปก” อาจจะดูเป็นความคิดบ้าๆ ของคนดั่งตุงที่หาเวลาอ่านหนังสือให้จบทุกเล่มไม่ได้ แต่บางครั้งก็มีหนังสือบางเล่มดูไม่น่าจะเกี่ยวกับเรื่องราวทางธุรกิจหรือการทำงานใดๆ เลย แต่ด้วย “ถ้อยคำ” ที่ถูกนำมาผูกเป็นชื่อหนังสือกลับสามารถโยนโยจินตนาการให้ไปไหนต่อไหนได้อย่างอิสระ และผมถือว่ามันเป็นเกมสนุกๆ สำหรับงานอดิเรกแฉงๆ ชนิดนี้

ตัวอย่างเช่นหนังสืออย่าง **The Burn Rate Diet** เล่มนี้ มันเป็นหนังสือเกี่ยวกับการควบคุมปริมาณไขมันในอาหาร หรือจะว่าไปก็คือหนังสือที่เกี่ยวกับการควบคุมน้ำหนักตัวของพวกเรานั่นเอง จริงๆ แล้วก็คือผมไม่ได้อ่าน แล้วก็ได้ซื้อไว้ด้วยซ้ำ แต่เห็นว่าสีสันบนปกมันสวยนี้ การจัดเรียงหน้ากระดาษที่เรียกว่า **lay-out** บนปกก็ดูเรียบๆ มี **effect** เล็กน้อยในส่วนของ **background** ให้พอสะตูดตา จะว่าไปแล้วสีสันที่เห็น

สวยกว่าเล่มจริงซะอีก เพราะของจริงจะออกสีส้มตุ่นๆ ไม่สดใสเป็นสีออกแดงๆ อย่างที่เห็นในรูป

ผมอ่านเฉพาะบทแนะนำหนังสือจาก **internet** ที่เล่าไว้ย่อๆ แค่ว่า บ่อยครั้งที่การควบคุมน้ำหนักด้วยสูตรอาหาร หรือด้วยการควบคุมตารางเวลาการออกกำลังกายมักจะไม่ได้ผล ไม่ใช่เพราะสูตรอาหารนั้นใช้ไม่ได้ หรือเพราะเราไม่เอาจริงเอาจังกับการออกกำลังกาย แต่สาเหตุสำคัญก็คือ มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมๆ กับระบบการเผาผลาญพลังงานจากอาหารที่แตกต่างกัน ทำให้เราพบเห็นบางคนที่ยากเกิน กินมาก และกินอาหารที่น้อยของขวัญสำหรับการควบคุมน้ำหนัก แต่จนแล้วจนรอดก็ไม่เห็นมันจะอ้วนอย่างที่หลายๆ ตำราว่าเอาไว้เลย ในขณะที่บางคนต้องทนทุกข์ทรมานกับการงดอาหารที่ตามใจปาก กลับมีน้ำหนักตัวสะสมเพิ่มเข้าไปแทบจะเป็นรายวัน ... ความแตกต่างของอัตราการเผาผลาญพลังงานที่แตกต่างกันนี่เองที่เป็นตัวกำหนดที่แท้จริงว่า เราควรจะกินอาหารประเภทไหนด้วยปริมาณที่มากน้อยเท่าไร ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะส่วนตัวมากๆ โดยไม่มีตำรามาตรฐานเล่มใดสามารถให้สูตรสำเร็จอย่างแท้จริงกับเราได้เลย

พลังงานส่วนเกินที่ร่างกายของเราไม่สามารถย่อยสลายเหล่านี้เองที่จะกลายเป็น “ไขมันร้าย” ต่อสุขภาพ เพราะมันจะสะสมจนกลายเป็นน้ำหนักส่วนเกินที่ทำให้เราอ้วนตุ้ต๊ะและอ้วนอย่างน่าเกลียดน่าชัง ดังนั้นการจะบริโภคอะไรเข้าไป เราจำเป็นที่จะต้องสังเกตอัตราการเผาผลาญพลังงานของเราเองประกอบด้วย ไม่ใช่เชื่อตามความเคยชินจนทำให้เราเองเป็น “ไอ้อ้วน” ที่มีแต่ส่วนเกิน หรือว่าเชื่อตามตำราจนกลายเป็น “ไอ้อ้วนบาง” ที่ขาดสารอาหาร

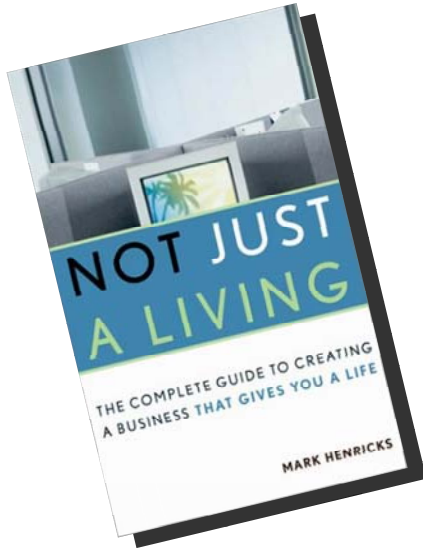
ถ้าเราจะลองสะท้อนภาพของ “บุคคล” ให้กลายเป็น “นิติบุคคล” จะกลายเป็นเรื่องอะไรดีล่ะที่นี่? ... การที่เราบริโภคสินค้าผิดประเภท หรือที่ไม่เหมาะกับระบบการเผาผลาญเพื่อสร้างยอดขายที่ให้พลังงานในแง่ของกำไรแก่พวกเรา มันก็จะเกิดอาการ

“ตกค้าง” และสะสมจนเราจะต้องกลายเป็น “ไอ้ฮ้วน” เข้าซักวันหนึ่งจนได้ หลายๆ องค์กรก็อยู่ในลักษณะอาการอย่างนี้เมื่อตอนที่เศรษฐกิจมันเฟื่องฟู พอวันที่เศรษฐกิจมันซบทุกคนก็พากันรีดน้ำหนักกันเป็นแฟชั่น หลายแห่งที่อยู่ในอาการเร่งรีบกับการลดปริมาณไขมันส่วนเกินมากๆ ก็จะมีมาตรการ lay-off พนักงานกันยกใหญ่ ทั้งๆ ที่พนักงานบางกลุ่มหรือบางคนไม่น่าจะเป็น “ไขมัน” แต่อาจจะเป็น “กล้ามเนื้อ” ขององค์กรที่มีไว้สร้างประโยชน์ในการทำงาน ... แต่ในเวลาหน้าลี้หน้าขวานหลายๆ องค์กรไม่ว่างพอที่จะคิดหน้าคิดหลังแล้วหรือครับ รีดน้ำหนักไว้ก่อน เพื่อที่จะทำตัวให้เพรียวๆ เข้าไว้ โดยหวังว่าจะกลับเข้ามาวิ่งแข่งขันในสนามธุรกิจกันอีก ... บางแห่งรีดน้ำหนักจนหมดแรงไปเลยครับ เพราะรีดเอาส่วนที่เป็นกล้ามเนื้อกับไขมันดีๆ ออกไป แทนที่จะซบแต่ไขมันเสียหรือปริมาณน้ำที่เป็นส่วนเกินของร่างกาย ... นี่ก็เรียกว่าไม่ทันสังเกตอัตราการเผาผลาญพลังงานของตัวเองเหมือนกัน

ดังนั้น แต่ละองค์กรก็ไม่ควรที่จะเอาแต่ละเมอเพื่อพบว่าคนอื่นเขาก็กินอะไรเข้าไปแล้วรูปร่างสูงใหญ่แข็งแรง กินอะไรเข้าไปแล้วบ่ารุง sex บ่ารุงสมอง มันต้องดูเหมือนกันว่าอาหารประเภทนั้นมันเหมาะกับองค์กรของเราอย่างน้อยแค่ไหน แล้วถ้าอยากจะทำกินจริงๆ ควรจะกินในปริมาณสักเท่าไร? อาหารบางอย่างคนหนึ่งกินแล้วกำยำล่ำบึก อีกคนกินแล้วอาจจะตัวเตี้ยฟุงกาง แถมหัวล้านอีกต่างหาก ใครจะไปได้ ...

เอาละ !! ตกลงว่ามีใครอยากจะอ่านฉบับเต็มของ **The Burn Rate Diet** มั้ยครับ? ผมเชื่อว่าไม่จำเป็นต้องเสียตังค์ไปซื้อหามาหรอก เพราะมันไม่เกี่ยวกับการควบคุม stock สินค้า หรือการสร้างยอดขายเพื่อเผาผลาญสินค้าให้กลายเป็นกำไรให้กับใคร เว้นเสียแต่ว่าบังเอิญรูปร่างหน้าตาของเราถูกจัดเข้าประเภท “ไอ้ฮ้วน” ในทางส่วนตัวไปแล้ว ก็อาจจะเป็นประโยชน์กับการศึกษาเพื่อทำการลดไขมันของจริงกันก็เท่านั้น แต่ในทางธุรกิจการค้าแล้ว หนังสือประเภทอย่างนี้ “อ่านแต่ปก” พอได้ idea ที่ไม่เกี่ยวกับมัน แต่เกี่ยวกับวิถีชีวิตวิธีทำงานของเราก็น่าจะพอแล้ว .. มั้ง ?! .. รีเปล่า ?!

ชีวิตไม่ใช่แค่หายใจ

มันมีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างความสามารถใน “การหายใจ” กับความสามารถใน “การดำรงชีวิต” อย่างน้อยที่สุดผมก็เชื่อว่ารายละเอียดของทั้งสองสิ่งนี้ไม่มีทางที่จะเหมือนกัน และน่าจะถึงขั้นที่ต่างกันแบบสุดขีดด้วยซ้ำไป เอาเป็นว่าลองนึกภาพของคนที่ว่าร้ายล้นฟ้าแต่นอนพะงาบๆ อยู่ใน ICU กับเด็กจนๆ ที่เร่ขายพวงมาลัยตามสี่แยก หรือคนที่ถือบัตรชาเลนจ์รับซื้อกระดาษหรือของใช้เก่าๆ เหล่านั้นดู มันแตกต่างกันมากขนาดนั้นจริงๆ

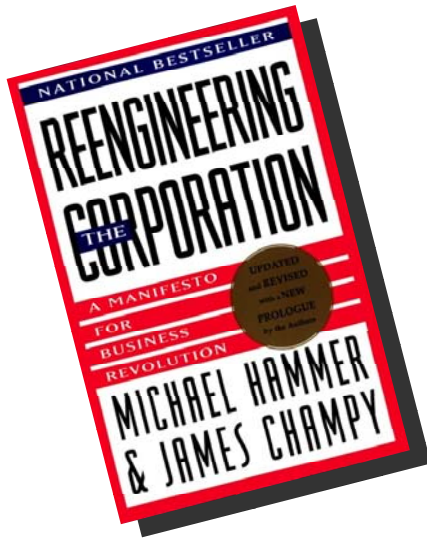
การที่เราละมัดระวังรักษาสุขภาพขององค์กรให้แข็งแรงไม่ใช่โรค ทุนถนอมกลมเกลี้ยงให้มันเอวบางร่างน้อยไม่อ้วนจนตู่ต๊ะ อาจจะไม่ได้อะไรตอบแทนของ “การดำรงชีวิต” อยู่ขององค์กรเลยก็ได้ เพราะหากเราเป็น “ไอ้แข็งแรง” ที่ไม่เติบโต หรือไม่อาจขยายพันธุ์ มันจะมีประโยชน์อะไรกับใครบ้าง

อย่างนั้นหรือ? มันไม่ต่างไปจากคนดีๆ ที่ทยอยเหงานที่เอาแต่เฝ้ารอคอยคืนวันแห่งความหวังที่ตัวเองก็จะร่วงโรยไปตามกาลเวลาเท่านั้นเอง เราอาจจะพอนึกถึงภาพของร้านขายของชำที่ยังมีพลังขับเคลื่อนของกล้ามเนื้อเหี่ยวๆ ของ “อาแปะ” ที่เพียรพยายามส่งเสียลูกเฝ้าให้ได้ร่ำเรียนสูงๆ แล้วไปทำตัวเป็นกิ้งก่าเหี่ยวๆ ให้กับองค์กรอื่น ... องค์กรที่แม่ไม่มโรคแต่หากไม่มีการพัฒนาปรับปรุง ก็คงจะมีแต่ร่วงโรยไปตามสังขารทั้งของตัวเองหรือของผู้ดำเนินงาน

Not Just A Living เป็นหนังสือสวยๆ อีกเล่มหนึ่งที่ผมไม่ได้ซื้อไว้ แล้วก็ไม่เคยเห็นเล่มจริงๆ ของมันด้วย แต่เห็นชื่อหนังสือมันเพราะดี สีสันก็ดูเย็นๆ ตา เล่น **high contrast** ที่คำแต่ละคำเล็กน้อย พอให้เห็น **idea** ที่ต้องการจะสื่อความหมายของ “การมีลมหายใจ” กับ “การดำรงชีวิต” โดยการเล่นคำ **Living** กับ **Life** ซึ่งก็เล่นได้ตรงใจกับความหมายของผมพอดี

การระวังรักษาสุขภาพของตัวเองหรือขององค์กรเป็นธุระที่ไม่อาจมองข้าม แต่การระแวดระวังจนไม่ยอมทำอะไรเลย เอาแต่หายใจพะงาบๆ ไปเรื่อยๆ ก็ไม่ใช่เรื่องที่ดี สำหรับการประกอบธุรกิจการค้า หรือแม้แต่การดำรงชีวิต ... แม้ว่าเราอาจจะนึกภาพเปรียบเทียบความเป็น “มนุษย์” กับความเป็น “องค์กร” ได้ในบางแง่มุม แต่ลึกๆ ลงไปแล้วความยืดหยุ่นทางธรรมชาติขององค์กรจะมีศักยภาพในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาได้สูงกว่ามาก เนื่องจาก “องค์กร” ไม่ใช่ “บุคคลเดี่ยว” แต่เป็นคณะบุคคลที่ประกอบกรร่วมกัน และสามารถสร้างเสริมศักยภาพระหว่างกันและกันได้หากมีการบริหารส่วนผสมให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และสภาวะแวดล้อม ... แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น เราจะต้องทำความเข้าใจให้ซึ่งถึงความแตกต่างของ “การมีลมหายใจ” กับ “การมีชีวิต” ไม่ว่าจะในระดับของปัจเจกบุคคล หรือในระดับองค์กรก็ตาม !!

โครงสร้างองค์กร

แล้วก็มาถึงหนังสือที่โด่งดังมากๆ ในยุค 1990s ที่สามารถทำให้ชื่อหนังสือกลายเป็น Brand Name ของผู้เขียนทั้ง 2 คนนี้ไปเลย และกลายเป็นหนึ่งในกระแสหลักของการบริหารจัดการที่เรียกว่า Best Practices อยู่พักหนึ่งด้วยซ้ำ ทุกวันนี้เราอาจจะได้ยินหรือได้พบเห็นการบริหารจัดการที่เรียกกันย่อๆ ว่า BPR ซึ่งจริงๆ แล้วมันมาจากคำเต็มๆ ว่า Business Process Re-Engineering นั่นเอง แต่ความโด่งดังของกระแส re-engineering นั้นแผ่วลงอย่างรวดเร็ว เพราะหลายๆ องค์กรไม่เข้าใจในแก่นแกนที่แท้จริงของมัน และประเมินค่าของมันไว้สูงระดับ “โอสถของพระเจ้า” ที่จะช่วยปิดเป่าปัญหาทั้งหลายแหล่ให้หมดไปในพริบตา

จุดที่น่าสนใจของชื่อหนังสือเล่มนี้ก็คือการผูกเอาคำ engineering เข้ามาในกระบวนการคิดของวิธีการบริหารจัดการ ซึ่งจริงๆ แล้วเกิดจากการคิดซ้อนกันมากกว่า 1 ชั้น ... เราคงเคยได้ยินคำว่า “โครงสร้างองค์กร” หรือ Organization Structure หรือ Organization Hierachy หรือคำที่คุ้นหูกว่าอย่าง Organization Chart ที่เราอาจจะแปลว่า “แผนผังองค์กร” ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงออกมาในภาพของความรู้สึกที่เป็น “โครงสร้าง” และคำที่ผูกพันกับ “โครงสร้าง” อย่างแนบแน่นก็ไม่พ้น “วิศวกร” ซึ่งก็คือคำว่า engineer และงานด้านวิศวกรรมก็จะ เป็นคำว่า engineering นั่นเอง การผูกเอาคำว่า Re- ไปต่อกับคำว่า Engineering เป็นการสะท้อนภาพให้เห็นถึง “การรื้อและปรับปรุงโครงสร้าง” ซึ่งหมายถึงว่าแต่ละองค์กรย่อมต้องมีโครงสร้างอยู่ก่อนแล้ว จะดีเลวชั่วร้ายยังไงก็ยังมีโครงสร้าง และการปรับปรุงครั้งใหญ่ๆ ที่อาจจะต้องมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงทั้งตัวระดับฝ่ายบริหารจัดการจนถึงระดับปฏิบัติงานทั่วๆ ไป ก็ไม่ต่างอะไรกับการรื้อเพื่อปรับปรุงโครงสร้างเดิมๆ นั่นเอง

ไม่ว่าแนวความคิดนี้จะดีจะเลวยังไงก็ตาม หรือว่าจะเป็นเพียงกระแสที่เท่กันแบบแฟชั่น แต่ผมก็ยอมรับว่าคนที่ตั้งชื่อเรื่องนับว่าสุดยอดแห่งการคิดคำขึ้นมาเลยที่เดียว และเก่งขนาดที่ทำให้หนังสือทั้งเล่มสามารถอ่านจบเรื่องได้ภายในคำๆ เดียวนี้เท่านั้น และนั่นคือเหตุผลที่ผมไม่เคยเปิดอ่านหนังสือเล่มนี้เลย ทั้งๆ ที่มีชื่อหามาไว้เป็นฉบับภาษาไทยด้วยซ้ำ

ส่วนหนึ่งที่น่ายกย่องสำหรับแนวความคิดเรื่อง Re-Engineering นั้นก็คือ เขาเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงควมมีระบบระเบียบ และมุ่งเน้นความสำคัญอยู่ที่ระดับความพร้อมของ “โครงสร้างองค์กร” ที่จะต้องมีศักยภาพในการรองรับการเจริญเติบโตหรือภาระกิจอันหนักหน่วงในวงการธุรกิจการค้าในอนาคตได้ มันเช่นเดียวกับที่เราพอจะนึกถึงภาพของสะพานกระดาด, สะพานไม้, สะพานเหล็ก, หรือสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก ที่จะมีศักยภาพในการรองรับน้ำหนักที่ไม่เท่าเทียมกัน การออกแบบโครงสร้างและการเลือกใช้วัสดุในการก่อสร้าง จะมีผลอย่างมากต่อ

ความสามารถในการเป็นสะพานนั้นๆ ... ฉันโตก็ฉันนั้น ... องค์กรหนึ่งๆ จะมีความมั่นคงแข็งแรง ไม่ใช่เพียงเฉพาะในเรื่องของเงินลงทุน แต่ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของเงินนั้นๆ และการออกแบบวิธีการใช้เงินกับกำลังคนที่เหมาะสมแก่นักหรือภาระหน้าที่ในแต่ละด้านขององค์กรด้วย

ผู้เขียนทั้ง 2 คนร่วมงานกันได้อีกเพียงเล่มเดียวหลังจากความสำเร็จของเล่มแรกนี้ ในที่สุดก็แตกคอกัน เพราะคนหนึ่งพยายามจะสานต่อกระแสของความเห่อแนวความคิดนี้ กับอีกคนหนึ่งกลับรู้สึกผิดที่ทำให้หลาย ๆ คนตีความว่า Re-Engineering เป็น “ไอศถของพระเจ้า” ที่สามารถเยียวยารักษาทุกโรค

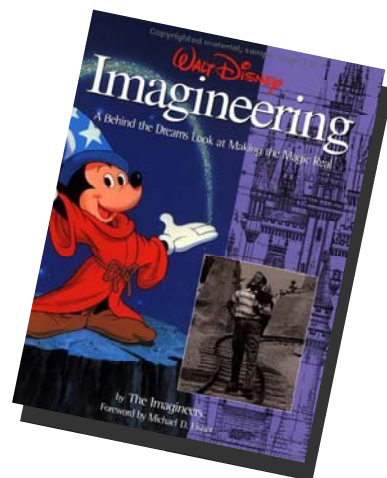

อย่างไรก็ตาม หลายปีต่อมาได้เกิดหนังสืออีกเล่มหนึ่งในชื่อที่คล้ายกันมากๆ คือ Re-Imagine! ของ Tom Peters เจ้าของผลงาน Insearch of Excellence อันลือลั่นสนั่นเมือง สุดยอดแห่งอภิมหาอมตะนิรันดร์กาลแห่งวงการน้ำหมึกที่ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดเล่มหนึ่งของโลก

ผมเคยอ่าน Insearch of Excellence ฉบับภาษาไทย ซึ่งน่าประทับใจมาก จนมาหาซื้อฉบับภาษาอังกฤษเก็บเอาไว้พร้อมๆ กับเล่มที่สองใน series ของ Excellence นี้คือ Passion of Excellence แต่ยังไม่ได้อ่านทั้งคู่ได้แต่เก็บสะสมเฉยๆ เพราะเอาเวลาไปอ่านเล่มอื่นๆ แทน อย่างไรก็ตามคำว่า Excellence ดูจะติดตัวของ Tom Peters ไปจนตายหรือใจไม่ทราบ เพราะหนังสือเล่มอื่นๆ ที่ไม่มีคำนี้ดูจะขายไม่ค่อยออก หรือเพราะหนังสือที่สร้าง

ความโด่งดังให้แก่นั้นถูกชาวบ้านรุมกันจวกจนยับยู่ยี่ไปรีไร้งไม่รู้เหมือนกัน แต่ไม่ว่าด้วยเหตุผลอะไรก็ตาม แม้ว่าผมเองก็ชอบคำว่า Imagine อยู่สักๆ เพราะมันเกี่ยวกับจินตนาการ เกี่ยวกับความใฝ่ฝัน เกี่ยวกับวิสัยทัศน์หรือกระบวนทัศน์ที่อยู่นอกกรอบของเหตุปัจจัยแวดล้อมอันจำกัดจำเขี่ยของโลกแห่งความเป็นจริง แต่ผมไม่ค่อยประทับใจกับชื่อหนังสือ Re-Imagine! นี้มากนัก เพราะดูมันกระเดียดๆ ไปทางเล่นคำที่ซ้ำซ้อนกับแนวความคิดเดิมๆ ของ James Champy กับ Machael Hammer มากจนเกินไป ... ซึ่งหากจะให้แจ่มจริงๆ กับการเล่นคำ Imagine แล้วละก็ ผมต้องยกให้กับ Walt Disney เจ้าของ idea ฟุ้งฝันอันบรรเจิดเลิศหรือลึกลับ เพราะเขาใช้คำว่า Imagineering อันเป็นการผูกคำ Imagine กับคำ Engineering เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนที่สุด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า Imagineering ของ Walt Disney จะเกี่ยวกับงานด้านโครงสร้างทางวิศวกรรมอย่างแท้จริง เพราะเขาใช้เป็นชื่อเรียกหน่วยงานหนึ่งของบริษัทของเขา นั่นคือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ออกแบบเครื่องเล่นในสวนสนุก

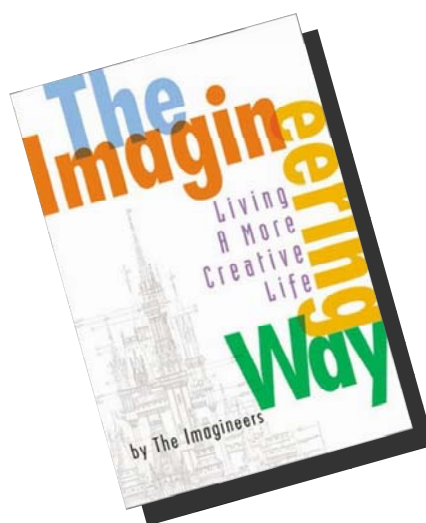

Disney World และ Disney Land ของพวกเขา แต่ผมกลับคิดถึงคำๆ นี้ในความหมายของ Re-Engineering ฉบับขยายความ

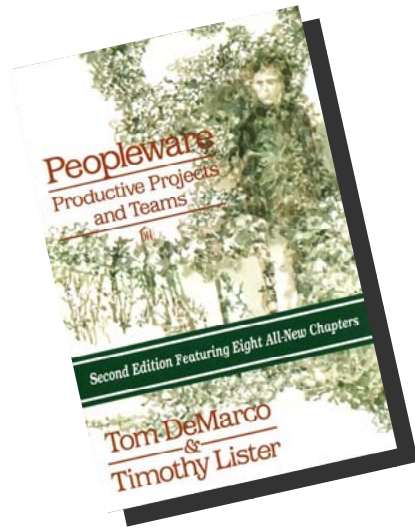
โครงสร้างขององค์กรไม่ใช่โครงสร้างที่แท้จริงที่เราสามารถสัมผัสได้ทางกายภาพ แต่มันเป็นโครงสร้างทางจินตภาพ และต้องอาศัยประสาทสัมผัสที่ค่อนข้างวิจิตรบรรจงพอสมควรจึงจะเข้าใจมันถึงขั้นที่สามารถแตะต้องและออกแบบแก้ไขปรับปรุงมันได้ เพราะภายในองค์กรหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยรายละเอียดของผู้คน ชนบทธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมในการดำเนินงาน แบบแผนการดำรงชีวิต รูปแบบทางกฎหมาย และมาตรการทางการเงินและการภาษีอากร ทุกๆ รายละเอียดจะมีรายละเอียดที่สลับซับซ้อน บางเรื่องก็เป็นแก่นสาร บางเรื่องก็ไร้สาระ แต่ทั้งหมดกลับเกาะเกี่ยวเข้าเป็นชิ้นส่วนของโครงสร้างที่บางครั้งไม่อาจละเลย

ผมเองเชื่อว่าความล้มเหลวของกระแส Re-Engineering นั้นส่วนหนึ่งเกิดจากความชัดเจนของแนวความคิดนั่นเอง มันชัดเจนจนผู้คนหลงคิดไปว่าโครงสร้างขององค์กรเป็นสิ่งที่จับต้องได้ หลงคิดไปว่าโครงสร้างองค์กรมีตัวมีตนอย่างแท้จริงที่ทุกคนสามารถแตะต้องสัมผัสได้ หรือนึกอยากจะรื้อถอนเพื่อปรับปรุงทุกๆ ส่วนได้อย่างอิสระเหมือนกับโครงสร้างทางกายภาพอื่นๆ ทางด้านวิศวกรรม มันเป็นการจับคู่คำว่า Structure กับ Engineering ที่โง่งมจนทำให้ผู้คนเข้าใจว่าเขาได้มองเห็นหรือสัมผัสแล้วกับ Structure ที่ว่านั้น ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วมันเป็นเพียง Structure ของ Corporation เท่านั้น ไม่ใช่ Structure แบบ Construction อย่างที่เป็นวัตถุสิ่งของจริงๆ เลย

ถึงผมจะชอบใจกับการผูกคําอย่าง Re-Engineering อย่างที่บอกไว้ในตอนต้น แต่ผมก็รู้สึกเล็กๆ ว่ามันไม่ได้ง่ายๆ อย่างที่ตัวหนังสือนั้นบอก และรู้สึกเสมอว่ามันมีอะไรบางอย่างที่ขาดหายไปที่คําๆ นี้ไม่สามารถสื่อออกมาได้ด้วยตัวของมันเอง แน่หนอนที่รายละเอียดของมันถูกบันทึกไว้ในหนังสือที่หนากว่า 300 หน้ารวมทั้งเล่มที่สองของมันด้วย แต่กระแสความดังของมันได้กลบเกลื่อนรายละเอียดที่ทั้ง 2 คนอุทิศสำหรัยเอาไว้จนหมดสิ้น เหลือไว้แต่กลิ่นอายแห่งอัจฉริยะทางภาษาของการสร้าง Band Name ให้กับแนวความคิดหนึ่งในประวัติศาสตร์ของการบริหารธุรกิจเท่านั้น

Peopleware

จะว่ากันจริงๆ ก็คือผมไม่รู้จะแปลว่าอะไรสำหรับคำๆ นี้ เพราะเดิมทีเดิยมันเป็นเพียงคำที่พูดกันเล่นๆ ในกลุ่มของพวกเขา **computerism** ด้วยกันเท่านั้นเอง คือในโลกของ **computer** นั้นเราจะมีพวกอุปกรณ์ที่จับต้องได้เป็นชิ้นเป็นอันเรียกกันว่า **hardware** ส่วนอุปกรณ์ที่จับต้องไม่ได้หรือตัวโปรแกรมต่างๆ ที่ใช้ในการทำงานกับ **computer** นั้นเรียกกันว่า **software**

ที่นี้พวก **computerism** ที่เรียกว่ารู้เรื่องดีหน่อยก็มักจะมีการกระแนะกระแหนคนอื่น ๆ ที่มักจะบ้าเห่อกับเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะประเภทที่ไม่ค่อยจะเข้าใจรายละเอียดของ **computer** มากนักอยู่หลายๆ แง่มุม และแง่มุมหนึ่งก็คือ “การจะใช้งาน **computer** ให้ได้เรื่องได้ราวจริงๆ นั้น ส่วนประกอบสำคัญที่สุดก็คือ **peopleware**” เพราะถ้าส่วนประกอบนี้ไม่มีการ

upgrade ซะแล้ว เทคโนโลยีที่ล้ำยุคขนาดไหนก็ไม่สามารถที่จะแสดงอิทธิฤทธิ์ออกมาได้อย่างที่ควรจะเป็น เพราะฉะนั้นควรจะใส่ใจกับ **peopleware** ให้ดีก่อนที่จะตัดสินใจลงทุนกับเทคโนโลยีอะไรลงไปให้กับตัวเองหรือองค์กร

Peopleware ก็คือ “คน” หรือ “มนุษย์” นั่นเอง ถึงผมจะคุ้นหูคุ้นตากับคำๆ นี้อยู่บ้าง แต่ไม่เคยคิดว่าจะมีใครอุตริเอามาใช้เป็นชื่อหนังสือเลย ซึ่งในที่สุดแล้วก็ปรากฏว่าผมเข้าใจผิด เพราะมีคนอุตริประเภทที่ว่านี่อยู่จริงๆ และใช้ในความหมายที่ตรงๆ ไม่ผิดเพี้ยนไปจากรากเหง้าเดิมของแหล่งกำเนิดของคำๆ นี้เลยด้วย

งานหลักๆ ของการบริหารองค์กรทางธุรกิจ หรือแม้แต่องค์กรที่ไม่มุ่งเน้นธุรกิจก็ตาม ผมแบ่งเป็น 2 เรื่องใหญ่ๆ ด้วยกันคือ เรื่องของเงิน กับเรื่องของคน ไม่ว่าตำราไหนหรือความเชื่อของใครจะเป็นแบบอื่นก็ตาม ผมยังเชื่อของผมอย่างนี้เสมอ งานในด้านอื่นๆ ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการตลาด การขาย การจัดส่งสินค้า หรืองานด้านบริการทั้งหมด เป็นเพียงแต่กิ่งก้านที่แตกแขนงออกไปจากแกนหลักของระบบการบริหารจัดการทั้งสิ้น เพราะรากเหง้าที่แท้จริงของทั้งระบบจะมีเพียง 2 หัวเรื่องหลักคือ “เงิน” กับ “คน” เท่านั้น

แต่นั้นไม่ได้หมายความว่าเรื่องอื่นๆ ทั้งหมดไม่สลักสำคัญเลยนะ ถ้าเปรียบเทียบองค์กรหนึ่งๆ กับต้นไม้ แม้ว่ารากจะมีหน้าที่หลักในการค้ำจุนลำต้นและหาอาหารมาหล่อเลี้ยงชีวิตของมันทั้งต้น แต่ก็กิ่งใบทั้งหมดก็ช่วยกันทำหน้าที่ในการเจริญเติบโตไม่แพ้กัน และในความเป็นจริงแล้ว ต้นไม้ทั้งต้นก็ไม่อาจจะขาดส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งไปได้เหมือนกัน เราน่าจะนึกภาพเปรียบเทียบอย่างนี้ได้ชัดเจนกว่าหากจะลองพิจารณาต้นไม้จริงๆ ชักหลายๆ เผ่าพันธุ์ อย่างต้นหญ้าที่มีแต่รากกับใบส่วนลำต้นที่เล็กๆ ทั้งอ่อนทั้งสั้นจนเตี้ยจูดจู้ ดูยังไงก็ไม่ยิ่งใหญ่ หัวเหือกหัวมันที่เอาดีแต่รากที่สะสมอาหารไว้กับตัวเอง สุดท้ายก็หัวโตตัวลีบเล็ก ใช้ประโยชน์ได้แค่อีที่เราขุดมันขึ้นมากินเท่านั้น ฟักแพงแดงไม้ที่ลูกโตต้นกระจิวรีว ก็ดีแต่เลื้อยไปตามดิน ไม่มีโอกาสยืนต้นตั้งตรงให้สูงใหญ่ ต้นไม้อื่นๆ ที่ไม่มีรากแก้วที่แข็งแรง ก็ดีแต่ล้มๆ ลุกๆ

ถึงจะแพร่ขยายพันธุ์ได้ง่ายๆ แต่ก็ไม่ยั่งยืน มีแต่ต้นไม้ใหญ่ที่รากเหง้าฝังลึกและแผ่ขยายออกไปเป็นวงกว้าง จึงจะสามารถมีลำต้นตั้งตรง กิ่งใบแน่นหนา กิ่งก้านสาขาแผ่ขยายปกคลุมมีร่มเงาอันงามสง่า จึงจะเป็นแหล่งพำนักพักอาศัยของทั้งผู้คนและสรรพชีวิต ... ไม่ต้องแปลกใจที่ทำไม Logo ของบริษัทถึงมีส่วนละม้ายคล้ายคลึงกับต้นไม้ที่ยืนเด่นเป็นสง่าอยู่กลางกรอบที่ทั้งเหลี่ยมทั้งมน ... แต่ถ้าจะให้เล่าเรื่อง Logo ที่ผมออกแบบไว้นี้ผมเล่าได้เป็นเล่มๆ เลยละจะบอกให้ ☺

ในความคิดของผมแล้ว “คน” ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นองค์กรนั้นไม่ต่างไปจาก “ใบ” ของต้นไม้ที่มีหน้าที่ปรุงอาหารเพื่อแปรสภาพเป็นพลังงานไว้หล่อเลี้ยงต้นไม้หนึ่งๆ ไว้ทั้งต้น แม้ว่าเราอาจจะรู้สึกถึงความไม่คงอยู่อย่างถาวรของใบ ที่มักจะมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน แต่ในความเป็นจริงของ “คน” ก็องค์กรก็เป็นอย่างนั้น แม้ว่าเราจะไม่ได้ผลัดเปลี่ยนโดยตั้งใจ ก็ยังต้องผลัดเปลี่ยนโดยสังขารอยู่ดี แต่องค์กรจะต้องยังดำรงอยู่เสมอ เพราะที่สำคัญคือรากและกิ่งก้านที่จะต้องช่วยกันลำเลียงเสบียงอาหารมาหล่อเลี้ยงทั้งระบบของต้นไม้ต่อไป และผลิใบใหม่ๆ ออกมาเพื่อจัดการปรุงอาหารแล้วย่อยสลายเป็นพลังงานเพื่อพัฒนาลำต้นและกิ่งก้านให้ต่อยอดออกไปอย่างไม่สิ้นสุด

การพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการย่อยสลายอาหารไปเป็นพลังงานแก่ลำต้นจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างที่สุด และไม่ต่างไปจากคำกระแนะนาระของเหล่า computerism ทั้งหลายที่ว่า “หาก peopleware ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมซะก่อนแล้ว เทคโนโลยีอะไรก็มีสิทธิ์ห่วยแตกได้ทั้งนั้น” ... หากมองย้อนมาสู่องค์กรของเราเองในเวลานี้ ผมยังมองว่าใบที่มีอยู่หลายใบมันเริ่มจะเหลืองๆ และไม่มีความแข็งแรงพอแก่การย่อยสลายอาหารไปเป็นพลังงานซะแล้ว ส่วนใบอ่อนๆ ที่ดูว่าจะเริ่มผลิออกมา มันก็ยังไม่แน่นจนเกินกว่าที่จะพัฒนาอะไรให้เป็นประโยชน์แก่การเติบโตได้อย่างจริงๆ จังๆ เหมือนกัน ... นั่นคือสาเหตุหลักที่หลายปีที่ผ่านมา ผมพยายามอ่านตำราว่าด้วยวิธีที่จะพัฒนาคนมากกว่าการพัฒนางาน และถือเอาเรื่องนี้เป็นหัวเรื่องหลักเรื่องหนึ่งในการออกแบบวางระบบงานเสมอ

ปัญหาในเรื่องการจัดการด้านบุคลากร ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงในองค์กรของเรา แต่มันเป็นปัญหาระดับสากลเลยทีเดียว ผมเชื่อว่าเราน่าจะพออนุมานสถานการณ์บางอย่างได้จากชื่อของหนังสือที่ถูกตีพิมพ์ออกมาวางจำหน่ายจริงๆ แล้วการบริหารงานด้านบุคลากรถือเป็นหมวดหลักหมวดหนึ่งในกลุ่มหนังสือประเภท how-to นี้เลยทีเดียว ดังนั้นจึงน่าจะตั้งสมมุติฐานในเบื้องต้นได้ว่ามันอยู่ในความสนใจของตลาดนักอ่านหรือนักศึกษาค้นคว้าพอสมควร ... แล้วพวกเราคิดว่าชาวบ้านเขาจะสนใจกันไปทำไมสักหรือ ? ก็เพราะมีคนมากพอสมควรทีเดียวที่กำลังพยายามหาวิธีการหรือมาตรการต่างๆ ในการแก้ปัญหาทางด้านบุคลากรของพวกเขาเช่นกัน !!

มีตำรามากมายที่อ่านจากชื่อเรื่องก็แล้ว หรืออ่านรายละเอียดก็แล้ว เกือบจะไม่ได้บอกว่ามันเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมนุษย์ ไม่มีคำว่า Human Resource ไม่มีคำว่า Human Capital แต่ผมอยากให้ทดลองคิดทบทวนดีๆ ก่อนที่จะลงความเห็นใดๆ ลงไป บนแผงหนังสือขนาดมหึมาตามร้านหนังสือนั้น มีหลายเล่มเป็นเรื่องราวบอกเล่าถึงวิธีการ “ประเมินผล” ของการปฏิบัติงาน หรือบอกเล่าถึงแนวความคิดของการจ่าย “ผลประโยชน์ตอบแทน” หลายเล่มพูดถึงการจัดการ “ทีมงาน” และมีอีกมากมายที่กล่าวถึง “การฝึกอบรม” ... ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “หมา” ไปไม่ได้อย่างแน่นอน !!

มันเป็น “ธุรกิจ” – “กิจ”

พวกเราพอเห็นคำว่า **Business** บึบก็มักจะแปลเป็นไทยป๊อปว่า “ธุรกิจ” นี่เรียกว่าเป็นคำแปลในยุคของ Talking-Dictionary หรือ “ทอล์คกิ้งดิค” อย่างที่เราน่าจะพอคุ้นหูคุ้นตากัน เพราะมัน “ลึกลับแต่พูด” จริงๆ โดยไม่เคยถูกคิดคำแปลแบบ “Thinking-Dictionary” เลย

ทันทีที่เราแปลคำว่า **business** ว่า “ธุรกิจ” ภาพในสมองที่ต่อจากนั้นก็คือ “นักธุรกิจ” แล้วก็เลยเถิดออกไปเป็นคำว่า “เจ้าของธุรกิจ” หรือไม่กี่ “เถ้าแก่” ซึ่งในที่สุดก็จะลงเอยที่คำว่า “ไม่เกี่ยวกับกู” จากนั้นก็ปล่อยให้ตัวเอง “แก่เฒ่า” ไปกับกาลเวลาของชั่วโมงการทำงานที่แสนจะน่าเบื่อเพราะมัน “ไม่เกี่ยวกับกู” !!

จริงๆ แล้วคำว่า **business** มาจากการผสมคำในภาษาอังกฤษ คือมันมาจาก **busy** + **ness** โดยคำว่า

busy เป็นคำ **adjective** หรือคำคุณศัพท์ที่แปลว่า “ไม่ว่าง” จนบางครั้งถึงกับแปลว่า “วุ่นวาย” ด้วยซ้ำไป ซึ่งตามหลักไวยากรณ์พื้นฐานแล้ว เขาทำให้เป็นคำนามด้วยการเติม **-ness** ลงไปข้างหลัง บังเอิญที่คำว่า **busy** ลงท้ายด้วย **y** ก็เลยมีการเปลี่ยนรูปไปเป็น **i** ดังนั้นจึงสะกดออกเป็น **BUSINESS** ซึ่งถ้าแปลกันจริงๆ ก็ควรจะแปลว่า “การ+ไม่ว่าง” หรือ “ความ+ไม่ว่าง” อันเป็นเรื่องของการผสมคำแบบไทยๆ ในการแปลงคำคุณศัพท์เป็นคำนามด้วยการเติม “การ” หรือ “ความ” เข้าไปข้างหน้า เช่น “ความเจริญ”, “ความเร็ว”, “ความโง่”, “ความบัดซบ”, ฯลฯ ... แหม่อนที่การแปลคำว่า **business** ให้กลายเป็นความหมายว่า “ธุรกิจ” ไม่ใช่มีแต่คนทางแถบประเทศเราเท่านั้น ฝรั่งเจ้าของภาษาก็คงจะแปลไม่แตกต่างกัน และเกิดภาพต่อเนื่องในก้อนสมองที่ไม่ต่างกันด้วย มันถึงได้มีหนังสือเล่มที่ว่านี้พิมพ์ออกมา เพื่อที่จะบอกว่ามันไม่ใช่เรื่องของเฉพาะ “นักธุรกิจ” หรือเป็นเรื่องเฉพาะของ “เจ้าของธุรกิจ” แต่ **business** เป็น “ธุรกิจ” – “กิจ” ของทุกๆ คน

หนึ่งในเรื่องราวที่คนเราควรจะสนใจพัฒนาขึ้นก็คือ เรื่องของ “โลกทัศน์” และการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขวางขึ้นนั้น แม้ว่าจะมีปัจจัยสำคัญอยู่ที่การได้ออกไปรับรู้หรือสัมผัสกับโลกภายนอกให้มากขึ้นก็ตาม แต่ “กรอบทางความคิด” หรือ “กระบวนทัศน์” อันเป็นตัวกำหนด “กระบวนความคิด” ของแต่ละคนก็ยังเป็นข้อจำกัดที่จะทำให้พวกเราทุกคนเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ไม่เท่าเทียมกัน หรือถึงขั้นที่แตกต่างกันไปคนละความหมายเลยก็มี ดังนั้นการเปิด “โลกทัศน์” ให้กว้างจึงขึ้นอยู่ทั้งภายในและภายนอก ไม่ใช่ว่ามันจะขึ้นตรงต่อด้านใดด้านหนึ่งอย่างไม่สมดุลย์ ... การมองสิ่งต่างๆ อย่างที่เราอยากให้เป็น กับการมองสิ่งต่างๆ อย่างที่มันเป็นจริงๆ หรือการมองสิ่งต่างๆ อย่างที่มันไม่น่าจะเป็นไปได้ กับการมองสิ่งต่างๆ อย่างที่ควรจะเป็น ... แต่ละ **mode** ของการมองเรื่องราวหรือปัญหาต่างๆ จะคล้ายกับ “ความถี่ของคลื่น” ที่แตกต่างกันที่บางครั้งก็ทับซ้อนกัน บางครั้งก็รบกวนกัน หรือบางครั้งก็ไม่มีทางเจอเจอกันไปเลย นั่นคือสิ่งที่ทำให้คนเราทุกคนคิดแตกต่างกัน ?!

เช่นเดียวกับตัวอย่างของคำว่า **business** ที่ยกขึ้นมาจากปกหนังสือเล่มนี้ ฝรั่งเศสก็ใช้ในความหมายที่แตกต่างกันในบางโอกาส ถ้าพูดว่า **business** ก็จะเป็นเรื่องของ “ธุรกิจการค้า” เหมือนๆ กันทั่วโลก แต่พอเอาไปใช้ในรูปประโยคอย่าง “it’s not your business” ก็จะแปลกันสั้นๆ ว่า “อย่าเสือก” อะไรในทำนองนี้ มันจึงขึ้นอยู่กับเราว่าจะเลือกใช้ **mode** ไหนของการมองมาตีความเพื่อกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของเราเอง

การที่องค์กรต่างๆ เป็นเรื่องราวของการรวมตัวกันของ “กลุ่มบุคคล” มันเป็นการสมควรแค่ไหนที่จะบอกว่ากิจกรรมหนึ่งๆ ขององค์กรนั้น “ไม่เกี่ยวกับกู” หรือว่ากิจกรรมไหน “ไม่เกี่ยวกับมึง” ... ความเป็น “ทีม” กันจริงๆ มันอยู่ที่ตรงไหน ผมเชื่อว่าไม่ใช่แค่มาสูมหัวรวมกันทุกๆ เข้าแล้วเดินกลับออกไปตอนเย็นๆ แน่ แต่มันมีอะไรที่จะต้องเกี่ยวข้องกันมากกว่านั้นในแง่ของ “ธุระ”-“กิจ” การงาน

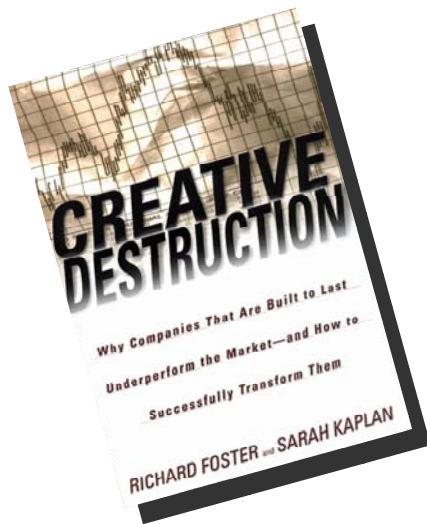
ผมเห็นด้วยกับความคิดที่ว่า “ทีมงาน” ไม่ควรจะ “ก้าวก่าย” การทำงานระหว่างกัน แต่คำว่า “ไม่ก้าวก่าย” กับคำว่า “ไม่รับรู้” หรือ “ไม่รู้เรื่องกัน” มันเป็นคนละความหมาย ถูกมั๊ย?! อย่างน้อยที่สุดมันจะต้องมีอะไรบางอย่างร่วมรับรู้ซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ แต่ใส่ชุด **uniform** แบบเดียวกันแล้วก็เรียกว่าเป็น “ทีม” เพราะไอนั้นมันแค่ “หน้ากาก” ที่เป็นเพียงสิ่งแสดงตนต่อสายตาโลกภายนอก ... ระดับความเกี่ยวข้องของ “ธุระ”-“กิจ” ของแต่ละคนควรจะต้องอยู่ที่ระดับไหน เรื่องอย่างนี้ไม่ใช่เรื่องเล่นๆ ที่เอามาล้อเลียนกันอย่างสนุกปาก แต่จะต้องช่วยกันคิดอย่างจริงจัง จังๆ แล้วสร้างให้เกิดขึ้น อย่าให้มันถึงกับเฉยเมยเฉื่อยฉะ แต่ก็ต้องไม่เปิดทางให้ “มนุษย์เสือก” แทรกตัวเข้ามาก่อความสงบสุขด้วยข้ออ้างว่า “กูต้องรู้ดีทุกเรื่อง” เพราะมันเป็น **Everybody’s Business !!** ... ผมคิดว่าพวกที่ชอบทำตัวปกๆ ปิดๆ กับพวกที่ชอบจู้จี้จ้านไปหมดทุกเรื่องราว นั้น ... น่าตายทั้งคู่!! ถ้าจะให้ซอกันจริงๆ ผมขอให้ทุกๆ คนช่วยกันกำจัดให้เผ่าพันธุ์ประเภท 2 ประเภทนี้ให้หมดไปจากโลกก่อนแล้วกัน ... อย่างน้อยที่สุดก็อย่าให้มีที่ทางจะแพร่พันธุ์ในองค์กรของพวกเขาเลย ... โ.. อ .. ม .. ส .. า .. ุ .. .. ี .. ย .. ง !! ฤย ๆ ๆ ๆ ๆ !!

ความคิดสร้างสรรค์

ในยุคสมัยที่อะไรๆ ก็จะมีคู่แข่งกัน “สู้ระ”-“กิจ” ทุกประเภทก็เลยเรียกร้องต้องการกับสิ่งที่เรียกว่า “ความคิดสร้างสรรค์” กันอย่างยกใหญ่ และทำให้บุคคลอย่าง Dr. Edward de Bono ที่เป็นนายแพทย์ทางด้านสมอง ผันตัวเองสู่ “นักคิดแห่งยุค” ด้วยการเสนอ idea ในการสอน “วิธีสร้างความคิดสร้างสรรค์” ขึ้นมา และถึงกับกลายมาเป็น Brand Name สำหรับ course ในการเรียนการสอนนั้นๆ ไปเลย เช่น Lateral Thinking, Six Thinking Hats, CoRT Thinking, DATT Thinking, Seriously Creativity, และอื่นๆ แต่ที่โด่งดังและได้รับความนิยมอย่างสูงก็มีเพียง Lateral Thinking กับ Six Thinking Hats เท่านั้นที่เกือบจะถือเสมือนหนึ่งเป็นภาพสะท้อนหรือร่างทรงของ Dr. Edward de Bono ไปเลย

คำว่า Creative ที่หมายถึง “สร้างสรรค์” หรือ Creativity ที่หมายถึง “ความคิดสร้างสรรค์” ที่ครั้งหนึ่งมันจะเป็นเพียงคำที่วนเวียนอยู่เฉพาะในแวดวงของงานด้านศิลปะ หรือศาสตร์ทางด้านโฆษณา และการออกแบบประเภทต่างๆ นั้น ได้กระโดด

เข้ามามีบทบาทในแวดวงของการบริหารมากขึ้น และมีการนำคำๆ นี้มาผูกโยงกับคำต่างๆ เพื่อบ่งบอกว่ามันเป็นอะไรที่แปลกใหม่ไม่เหมือนใคร ซึ่งในที่สุดก็มีใครบางคนสร้างคำอย่าง Creative Destruction ขึ้นมา และถูกนำมาใช้เป็นชื่อหนังสือในที่สุด

ความน่าสนใจของคำๆ นี้อยู่ที่การนำคำ 2 คำที่ต่างความหมายกันแบบสุดขีดมาผูกเข้าด้วยกัน คือ creative ที่เป็นการสร้าง กับ destruction ที่หมายถึงการทำลาย เพราะมันคือค่านามของคำว่า destroy นั้นเอง และทำให้คำว่า Creative Destruction มีความหมายในทำนองว่า “การทำลายที่สร้างสรรค์” แต่ในบางอารมณ์ผมก็อดนึกถึงอีกความหมายหนึ่งที่เป็นคู่ตรงข้ามของมันไม่ได้ นั่นก็คือ “**ความคิดสร้างสรรค์ที่วอดวาย**” หรือ Destructive Creativity ที่อาจจะแปลด้วยภาษาไทยแบบของผมว่า “**ความคิดสร้างสรรค์ที่ฉิบหาย**” เพื่อจะให้

อ่านแล้วได้อารมณ์ที่แตกต่างกันแบบสุดขีดไปเลย เพราะผมกำลังจะสาธยายถึงความแตกต่างกันของระดับแห่งความหายนะที่จะเกิดขึ้น

ผมไม่แน่ใจว่าจริงๆ แล้วคำอย่าง “การทำลายที่สร้างสรรค์” หรือ Creative Destruction นี้ ใครเป็นคนผูกขึ้นมาเป็นคนแรก แต่ผมเคยอ่านเจอ idea ที่คล้ายๆ กันจากหนังสือของ J. Krishnamurti ที่ต้องการจะสื่อถึงการยุติความเคยชินดั้งเดิม หรือการยุบทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีติดบอด โดยการพิจารณาสิ่งต่างๆ ด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์และปราศจากคราบโคลนแห่งความเชื่อที่มีอคติ เพื่อที่จะเปิดประตูสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง หากจะว่ากันด้วยคำศัพท์แบบศาสนาพุทธ เราก็จะได้ความหมายคล้ายๆ กับ การทำลายล้างอวิชชา เพื่อที่จะเจริญปัญญาในทางสิ่งที่เรียกว่าวิชชา นั่นเอง

แต่หากมองในแง่มุมมองของ “การออกแบบ” ซึ่งเป็นแหล่งพำนักอาศัยทางภาษาของคำว่า **Creative** แล้ว ในแง่มุมมองหนึ่งการสร้างสรรคค์ก็คือการทำลาย คือการพลิกผันหรือพลิกแปลงกระบวนการคิดให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ที่ดีขึ้น สวยงามมากขึ้น หรือมีประโยชน์ใช้สอยที่สูงขึ้นกว่าของเดิมที่เคยมี แนนอนที่บางครั้งมันอาจจะหมายถึง “การปรับปรุง” แต่บางกรณีมันก็หมายถึง “การเปลี่ยนแปลง” อย่างพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน เรียกว่าเป็น *การทำลายเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่มุ่งไปทางความเจริญยิ่งกว่าแก่นั่นเอง* และแนนนอนที่คำว่า **Creative Destruction** ก็คือการทำลายล้างในมิตินี้

การปรับปรุงองค์กรหนึ่งๆ นั้นจำเป็นที่จะต้องมีการทำลายล้างบางอย่างควบคู่กันไปเสมอ เช่นเดียวกับการซ่อมแซมอาคารบ้านเรือน ที่มักจะต้องการเคาะ การสกัด การขุดลอกผิว หรือกระทั่งการรื้อทำลายบางสิ่งบางอย่าง เพื่อที่จะสร้างสิ่งใหม่เข้าไปทดแทน โดยความตั้งใจที่จะพัฒนาให้มันดีขึ้น สมบูรณ์แบบมากขึ้น และก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรโดยรวมมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วผมถือว่ามันเป็นเรื่องที่แสนจะปกติธรรมดาตามากๆ ... การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของบุคลากรก็เช่นกัน บางครั้งเราก็ต้องเคาะสนิมที่เกาะอยู่ตามกล้ำมเนื้อสมองบ้าง บางครั้งก็ต้องสกัดทิ้งสำหรับมูลฐานสันดานเดิมที่ไม่เหมาะสมออกไปบ้าง บางครั้งก็ต้องขุดลอกคราบโคลนแห่งความเชื่อหรือความคิดผิดๆ ออกไปจากกระบวนการคิดบ้าง เพื่อที่เราจะสามารถแต่งแต้มและต่อเติมส่วนที่เป็นคุณประโยชน์ทั้งแก่ตัวบุคลากรนั้นๆ เองและองค์กร เพียงแต่การซ่อมแซมอาคารนั้นเป็นการเลือกกระทำต่อสิ่งที่ไม่มีความรู้สึกนึกคิด ดังนั้นแรงเสียดทานที่จะต่อต้านก็จะขึ้นตรงกับประเภทของวัสดุเดิมที่ถูกใช้เป็นสำคัญ แต่การปรับปรุงพัฒนาบุคลากรเป็นการกระทำต่อสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ มีประวัติความเป็นมาและรากเหง้าแห่งกระบวนการคิดที่แตกต่างกัน บ่อยครั้งจึงมีแรงเสียดทานที่เป็นปฏิกิริยาต่อต้านอยู่บ้างไม่มากก็น้อย และจะต้องกระทำอย่างระมัดระวัง แต่ความสำเร็จทั้งหมดนั้น จะต้องเกิดจากความยินยอมพร้อมใจของ “เจ้าตัวเอง” ด้วยเสมอ ที่จะต้องมองเห็นและเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน

ที่นี้ลองมาดูที่คำตรงข้ามที่ผมเอ่ยถึงไว้อย่าง **Destructive Creativity** หรือ “ความสร้างสรรค์ที่วอดวาย” หรือ “ความสร้างสรรค์ที่ฉิบหาย” กันบ้าง ถ้าให้ยกตัวอย่างชัดๆ เลยผมก็คงต้องยกเอาเรื่องของการออกแบบอาวุธสงคราม ประเภทที่วันทั้งวันไอ้พวกห้านี้มันง่วนอยู่แต่คิดว่าทำยังไงให้มันรุนแรงกว่าเดิม ให้มันมีอำนาจในทางทำลายล้างสูงส่งกว่าเดิม ... ไม่รู้ว่าจะคิดไปหามรณะโรกันหนักหนา ... นี่เป็นประเภทที่เห็นกันชัดๆ ซึ่งพออ่านอย่างนี้ก็ต้องมีประเภทที่มันเห็นไม่ชัดด้วย ... ถูกมั๊ย ?!

“การคิด” เป็นเรื่องที่ดี, “การช่วยกันคิด” เป็นเรื่องที่ดีกว่า, “ความคิดใหม่ๆ” ก็เป็นเรื่องที่ดีอีก, “ความคิดที่แปลกแหวกแนว” ก็ดีอีกเหมือนกัน ทุกๆ ความคิดมีความเป็นไปได้เสมอว่ามันออกมาจาก “ความสร้างสรรค์” แต่เราจะแยกยังไงระหว่าง “ความสร้างสรรค์ที่ส่งเสริม” กับ “ความสร้างสรรค์ที่ทำลาย” ... มันก็ต้องดูกันที่เป้าประสงค์ของมัน และถ้าจะให้ชัดเราก็ต้องดูที่ทิศทางของมัน

บางครั้งเป้าประสงค์ดีแต่ทิศทางไม่ใช่ มันก็ไม่สามารถมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งใจเอาไว้ เช่นเดียวกับที่เรามีความประสงค์จะยิงคนร้าย แต่เล็งไปหาภรรยาตัวเอง ... ฮ่า .. ฮ่า .. ฮ่า .. ซึ่งถ้าเมียมันร้ายจริงๆ แล้วเราเอาคำว่า “คนร้าย” มาเป็นคำ **synonym** ก็จะได้ความไปเป็น “หลอกทางตะวันออก ตีทางตะวันตก” ได้อยู่เหมือนกัน แต่ถ้ามันเกิดจากความ “รู้เท่าไม่ถึงการณ์” หรือ “ไม่ยอมรับรู้ให้เท่าถึงการณ์” เป็นประเภทที่มุ่งหวังแต่ความแปลกใหม่ หวังแต่การแหกกรอบแหวกม่านเพื่อความสะใจแต่เพียง

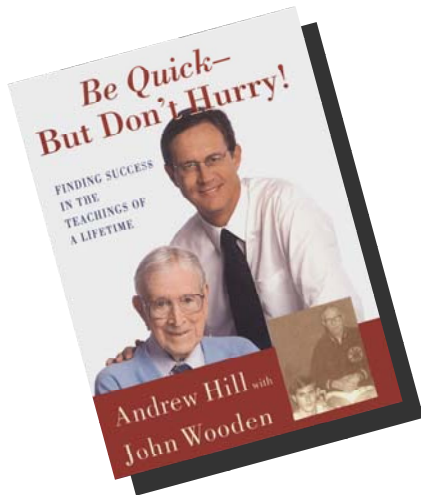
สถานเดียว โดยไม่ยอมเหลียวหน้าเหลียวหลังระวังเภทภัยที่อาจจะกล้ากรายเข้ามาในเส้นทาง หรือไม่ระแวงระวังในทิศทางที่แนวความคิดนั้นๆ จะนำไปสู่แล้วล่ะก็ ... มันก็ไม่น่าจะเรียกว่า “ความสร้างสรรค์” อย่างเต็มปากเต็มคำนัก แม้ว่า *idea* หลายอย่างที่แปลกๆ ใหม่ๆ อาจจะไปเปิดโอกาสให้เราก้าวข้ามวังวนแห่งการปฏิบัติงานในรูปแบบเดิมๆ ที่ซ้ำซากไปได้ ถือเป็นแหกกรอบแหวกม่านเก่าๆ ออกไป แต่มันจะต้องเป็นไปเพื่อสนองวัตถุประสงค์ หรือทิศทางแห่งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันด้วย และจะต้องไม่เป็นไปเพื่อสนองอำนาจแห่ง “อัตตา” ที่ต้องการจะอวดอ้างว่าคนคิดนั้นเก่งกาจฉกรรจ์

การจะบอกว่ามันเป็น “การทำลายที่สร้างสรรค์” หรือ “การสร้างสรรค์ที่วอดวาย” นั้นมันก็ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ความคิดนั้นๆ จะทำลายเป็นสำคัญ ต้องดูว่ามันเป็นการถ่วงถ่วงเพื่อก้าวให้พ้นสิ่งกีดขวางในเส้นทางที่เรากำลังดำเนินไปสู่เป้าหมาย หรือเป็นการรื้อกรอบหรือทำลายกฎเกณฑ์ที่จะนำเราไปสู่เป้าหมายที่กำหนดเอาไว้ มันไม่ใช่ง่ายๆ แค่เพียงความใหม่สุดไม่ซ้ำรูปแบบ หรือแปลกแหวกแนวที่หือหาวฟู่ฟ้าจนเลิศหรูอลังการ ... ทำอะไรให้มันพิเรนๆ โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบข้างเคียงเลยนั้น ผมเชื่อว่าใครๆ เขาก็ทำเป็น ... แตกต่างกันแต่ใครจะวิกลจริตมากน้อยกว่ากันเท่านั้นเอง !!

ร เรือ พายไป

ผมจะขอจบเอกสารฉบับนี้เพียงแค่รูปปกหนังสือรูปที่ 10 ตามที่ตั้งใจไว้เดิม เพราะถ้าจะให้เขียนหรือคิดจนครบทุกรูปที่เก็บสะสมไว้ก็คงไม่ต้องทำมาหากินอย่างอื่นในระยะเวลาที่ประจำของตัวเองกันพอดี นอกจากนั้นแล้วข้อความทั้งหลายแหล่ที่สาธยายออกมาเนี่ย มันก็เป็นเพียงความคิดชั่วแล่นที่แวบขึ้นมาในขณะที่เปิดดูรูปทั้งหมดที่สะสมไว้กว่า 700 รูปในตอนนี้อย่างนั้น ผมยังเชื่อว่าหากอายุอานามของตัวเองมันชราลงไปมากกว่านี้ หลายๆ ความคิดที่ผลุดออกมาในปัจจุบัน ก็อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ซึ่งผมกลับรู้สึกยินดี ทั้งยังสนุกกับการที่ตัวเองไม่ต้องติดยึดกับความคิดแบบเก่าๆ ที่ทำตัวราวกับเป็น “กรงขัง” อิสราภาพแห่งจินตนาการของตัวเองลงไป

หวังว่าการยกเอาหนังสือชุดแรกๆ ที่ส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อหาเอาไว้เลยนี้ขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อแนะนำงานอดิเรกแบบใหม่ของผม น่าจะพอประทับใจ idea ของใครอีกหลายๆ คน

ได้ และอาจจะเริ่มมีใครนิยมเล่นกันบ้างในลักษณะเดียวกับการสะสมแสตมป์ ก็ไม่ใช่เรื่องเลวร้ายอะไรที่ทำกันไม่ได้ อย่างน้อยมันก็มีแง่มุมที่น่าสนใจในตัวมันเอง การจะเพาะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับตัวเองเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา นิสัยการอ่านแม้ว่าทุกคนจะเชื่อว่ามันดีต่อตัวเอง แต่หลายคนก็ไม่สามารถเพาะนิสัยดีๆ ที่ว่านี้ให้กับตัวเองได้สำเร็จ สำหรับในระดับองค์กร แม้ว่าเราอาจจะมองเห็น “วัฒนธรรมองค์กร” หลายอย่างที่อยากจะแก้ไข แต่มันก็ไม่ใช่จะสามารถทำได้ง่ายๆ ภายในเวลาสั้นๆ ทุกอย่างมีข้อจำกัดในตัวของมันเองเสมอ

ผมหยิบรูปปกหนังสือรูปที่ 10 ขึ้นมาเพื่อย้ำความคิดบางอย่างในอดีตของตัวเอง และถึงกับเคยเป็นคำสั่งในการปฏิบัติงานเมื่อหลายปีก่อนว่า “**เร็วแต่อย่าลน**” !!

“ความรวดเร็ว” กับ “ความเร่งรีบ” เป็นคู่ ร เรือ ที่แตกต่างกันในลักษณะอาการของมัน ซึ่งชื่อหนังสือเล่มนี้ก็มีการเล่นคำในความหมายแบบเดียวกัน ผมเชื่อเสมอว่าทุกๆ คนต้องการให้ผลงานของตัวเองออกมาดีจับจืดจับใจแก่ผู้พบเห็น แต่บางครั้งที่ใช้ “ความเร่งรีบ” จนมันดู “ลุกลี้ลุกลน” หรือถึงขั้น “ลนลาน” ไปเลยก็มีนั้น ไม่น่าจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง การเพาะ “นิสัย” ที่ดี ๆ ให้กับตัวเอง หรือการปรับปรุงแก้ไข “วัฒนธรรมองค์กร” ที่ไม่เหมาะสมบางอย่าง ก็เป็นเรื่องที่ควรจะต้องอาศัย “ความรวดเร็ว” ในการสังเกตและตัดสินใจ แต่ไม่ควรใช้ “ความเร่งรีบ” ในขั้นตอนของการปฏิบัติจริง

หลายคนอาจจะไม่เคยคิดถึงความแตกต่างระหว่าง “เรื่องเดียวกัน” ในหลายๆ มิติ แต่มักจะแยกความแตกต่างเฉพาะคู่ตรงกันข้ามที่สังเกตได้ชัดๆ เป็นหลัก อย่างเช่น “ความช้า” กับ “ความเร็ว” ซึ่งจริงๆ แล้ว ใน “ความช้า” เองก็ยังมีมิติที่แตกต่างกันมากกว่า 1 มิติ เช่นเดียวกับ “ความเร็ว” ที่ผมแยกออกมาเป็น “ความรวดเร็ว” กับ “ความเร่งรีบ” ในบทความฉบับนี้

ต่อเรื่องราวเรื่องหนึ่งๆ บางครั้งเราจำเป็นต้องพิจารณาและใคร่ครวญอย่างรอบด้าน เรียกว่ามองเหตุการณ์ต่างๆ ในหลายๆ มิติ หรือหลายๆ มุมมอง เพื่อที่เราจะสามารถเลือกปฏิบัติในมุมมองที่เราพิจารณาแล้วอย่างละเอียดรอบด้าน ซึ่งลักษณะอาการอย่างนี้ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า “ความไม่ประมาท”

แต่ในที่สุดของการกำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น เราจำเป็นต้องแยกย่อยงานออกเป็นส่วนๆ ที่ “ง่าย” ต่อการทำความเข้าใจและการปฏิบัติ เพื่อให้ทีมงานทุกคนสามารถถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันได้ทั้งหมด แต่การมองปัญหาทุกปัญหาว่าเป็นเรื่องง่ายๆ ตั้งแต่ต้นมือโดยไม่พิจารณาให้ถ่องแท้ นั้นจะถือว่าเป็น “ความประมาท” ซึ่งหากจะเล่นคำว่า “ง่าย” ในความหมายของ “ความประมาท” ผมมีความยินดีที่จะเสนอคำว่า “ความมั่งง่าย” ครับ !!

ในโลกของความเป็นจริง ไม่มีปัญหาใดที่แก้ไขไม่ได้ แต่ไม่ใช่แปลว่าทุกๆ ปัญหาจะแก้ไขได้ง่ายๆ เสมอไป ... “แก้ไขได้” กับ “ง่ายเสมอ” เป็นคนละเรื่องกัน บางครั้งการแก้ปัญหาหนึ่งกลับเพราะเชื่อมโยงกับอีกปัญหาหนึ่งที่โยงใยกันเป็นลูกโซ่ ก็ไม่ใช่เรื่องที่เป็นไปไม่ได้อีกเหมือนกัน การพิจารณาเรื่องราวหนึ่งๆ อย่างรอบด้าน ก็เพื่อที่เราจะสามารถกำหนดวิธีการให้รวดเร็วชัดเจน และตัดตรงเข้าสู่หัวใจของปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ ซึ่งตรงนั้นต่างหากที่เรียกว่า “ความเรียบง่าย” หรือ “การรวดเร็ว” ไม่ใช่ว่าสักแต่ทำๆ ไปก่อนแล้วค่อยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่ไปที่ละประาะๆ

“ความเรียบง่าย” ไม่เคยเรียบง่ายที่ขั้นตอนหรือกระบวนการในการคิด แต่เป็นความเรียบง่ายในขั้นตอนของการปฏิบัติที่จะต้องตรงไปตรงมาไม่สลับซับซ้อน เพื่อให้ทุกๆ คนสามารถปฏิบัติในทิศทางเดียวกันได้โดยไม่ต้องตีความเอามาถกเถียงกัน ปัญหาหลายๆ อย่างไม่ว่าระดับบุคคล ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ เกิดขึ้นจากการกำหนดทิศทางที่ไม่ชัดเจน ขั้นตอนของการปฏิบัติงานยุ่งยากวุ่นวาย แล้วทุกคนก็ใช้เวลากับการตีความมากกว่าการปฏิบัติจริง ใช้เวลากับการถกเถียงรายละเอียดปลีกย่อยแทนที่จะมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ทั้งหมดนี้เกิดจาก “ความมั่งง่าย” ในขั้นตอนของการคิด อันนำไปสู่ความวุ่นวายสับสนในขั้นตอนของการปฏิบัติงาน

หลายๆ สิ่งไม่ใช่่ง่ายๆ อย่างที่เราคิด ทุกๆ เรื่องราวมีรายละเอียดที่ต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ มันต้องการ “ความรวดเร็ว” ในการคิดคำนวณ ไม่ใช่อาศัยแต่ “ความเร่งรีบ” ที่อยากจะคลอดแผนปฏิบัติออกมาเร็วๆ การคลอดก่อนกำหนดไม่ว่ากับสิ่งมีชีวิตชนิดไหนหรืออะไรในโลกก็ตาม ล้วนแล้วแต่มีข้อเสียมากกว่าข้อดีเป็นส่วนใหญ่ แน่หนอนที่ทุกๆ คนต้องการเรื่องราวที่ง่ายๆ ต่อการทำความเข้าใจเพื่อปฏิบัติ แต่เราจะต้องทำความเข้าใจกันให้ดีกว่า “ความสลับซับซ้อน” นั้นเป็นเรื่องที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยง เพียงแต่เราจะจับเอามันไปวางในขั้นตอนของ “การคิด” หรือ “การปฏิบัติ” เท่านั้นที่เราจะต้องเป็นคนเลือก

อ้อยสร้อย

หนังสือไม่ใช่ทุกเล่มที่จะมีคุณค่าแก่การซื้อหามาเก็บเอาไว้ แล้วก็ไม่ใช่ทุกเล่มที่จะมีคุณค่าแก่การเสียเวลาอ่าน แต่ทุกๆ เล่มก็มีคุณค่าในตัวมันเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับว่ามันจะมีคุณค่ากับใครคนไหน ณ เวลาใดมากน้อยเท่าไรร่ำไรนั่นเอง “การอ่าน” ก็เช่นกัน ไม่ว่าจะอ่านหนังสือประเภทไหน ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าในตัว “การอ่าน” นั้นๆ เองอยู่แล้ว แต่จะมีคุณค่ามากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับ “มิติที่เราอ่าน” หนังสือเล่มหนึ่งๆ กับ “มิติทางความคิด” ที่การอ่านนั้นๆ ก่อให้เกิดขึ้นในดวงความนึกคิดของเรา

บางครั้งการอ่านหนังสือให้จบเล่มอาจจะช่วยเพาะนิสัยที่ดีว่าการอ่านหนังสือแบบผ่านๆ ตา หรือน่าจะดีกว่าการ “อ่านแต่ปก” อย่างที่ผมไม่ออกมานี้ ซึ่งมันก็ขึ้นอยู่กับเวลาและวัตถุประสงค์กับกระเป๋าสตางค์ของเราเองด้วย หนังสือสมัยนี้ไม่ใช่ว่าจะถูกๆ ขนาดที่เราพอใจจะซื้อก็ซื้อหามาได้ทุกเล่มซะเมื่อไหร่ สำหรับการ “อ่านจากปก” นั้น อย่างน้อยที่สุดผมก็เชื่อว่ามันเพาะเลี้ยงความคิดบางอย่างให้กับเราได้มากกว่าการดูรูปโป๊ ... แต่ก็ ok นะหากจะมีคนโต้แย้งว่ามัน “น่าเราใจ” ไม่เท่ากัน ซึ่งมันก็เป็นเรื่องของนานาจิตตัง แต่ก็อยากเห็นนะว่าจะมีใครนำเสนอแง่มุมให้คิดอะไรๆ ออกมาได้ เยอะๆ จาก “รูปโป๊” ที่มีอยู่เกลื่อน internet ... ก้อถ้าทำได้จริงๆ มันก็จะทั้ง “น่าเราใจ” และ “น่าสนใจ” กับทั้ง “น่าปลื้มใจ” ไปพร้อมๆ กันเลย พวกเราจะได้มีข้ออ้างในการเพ่งพิจารณารูปโป๊อย่างปัญญาชนกะเขามั่ง ... ฮ่า .. ฮ่า .. ฮ่า ..

idea สัปดนที่น่าสนใจนะ ช่วยกันทำหนอยตี้อยู่ซะ เพราะว่าปีหน้าเราจะมีปฏิทินที่ “เปลือยเพื่อเจริญสติปัญญา” ที่โจ่งครึมกันซักทีให้ฮือฮาไปทั้งแผ่นดิน !!

Mr. Z., 20.10.2003

หมายเหตุ : เอกสารนี้ไม่ได้ผ่านการตรวจพิสูจน์ด้านตัวสะกดเหมือนทุกคราว เป็นเอกสารแนะนำของเล่นใหม่ เพื่อความเพลิดเพลินเจริญปัญญาเท่านั้น โปรดอ่านด้วยความระมัดระวังอย่างที่สุด